2024/1349

2024 5 22

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) 2024/1349

2024 m. gegužės 14 d.

kuriuo nustatoma grąžinimo pasienio procedūra ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/1148

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 77 straipsnio 2 dalį ir 79 straipsnio 2 dalies c punktą,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonominių ir socialinių reikalų komiteto nuomones ([1]),

atsižvelgdami į Europos regionų komiteto nuomones ([2]),

laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros ([3]),

kadangi:

(1) Sąjunga, būdama laisvės, saugumo ir teisingumo erdve, turėtų užtikrinti, kad nebūtų vykdoma asmenų kontrolė kertant vidaus sienas, formuoti valstybių narių solidarumu ir teisingu atsakomybės pasidalijimu grindžiamą bendrą prieglobsčio, migracijos, išorės sienų kontrolės ir grąžinimo politiką ir užkirsti kelią neteisėtam antriniam judėjimui tarp valstybių narių – tokia politika turėtų būti teisinga taip pat ir trečiųjų šalių piliečiams bei asmenims be pilietybės ir ja turėtų būti visapusiškai gerbiamos pagrindinės teisės;

(2) šio reglamento tikslas yra racionalizuoti, supaprastinti ir suderinti valstybių narių procedūrinę tvarką nustatant grąžinimo pasienio procedūrą. Ta procedūra turėtų būti taikoma trečiųjų šalių piliečiams ir asmenims be pilietybės, kurių prašymas atmestas taikant prieglobsčio pasienio procedūrą, numatytą Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2024/1348 ([4]) (toliau – prieglobsčio pasienio procedūra);

(3) valstybių narių, kurioms Reglamentas (ES) 2024/1348 nėra privalomas, atveju šiame reglamente pateiktos nuorodos į Reglamento (ES) 2024/1348 nuostatas turėtų būti suprantamos kaip nuorodos į lygiavertes nuostatas, kurias jos galėjo įtraukti į savo nacionalinę teisę;

(4) dėl elgesio su asmenimis, kuriems taikomas šis reglamentas, valstybės narės yra saistomos įsipareigojimų pagal tarptautinės teisės dokumentus, kurių šalys jos yra;

(5) valstybės narės, įgyvendindamos šio reglamento nuostatas, kurios gali turėti įtakos nepilnamečiams, pirmiausia turėtų atsižvelgti į vaiko interesus;

(6) daug tarptautinės apsaugos prašymų pateikiama prie valstybės narės išorės sienos arba tranzito zonoje, be kita ko, juos pateikia asmenys, sulaikyti dėl neteisėto išorės sienos kirtimo, t. y. tuo metu, kai neteisėtai kertama išorės siena arba šalia tos išorės sienos po jos kirtimo, arba asmenys, išlaipinti po paieškos ir gelbėjimo operacijos. Siekiant atlikti tapatybės nustatymo, saugumo ir sveikatos patikrinimą prie išorės sienos ir nukreipti atitinkamus trečiųjų šalių piliečius ir asmenis be pilietybės susijusioms procedūroms, reikalingas tikrinimas. Atlikus tikrinimą, trečiųjų šalių

([1]) OL C 75, 2017 3 10, p. 97 ir OL C 155, 2021 4 30, p. 64.
([2]) OL C 207, 2017 6 30, p. 67 ir OL C 175, 2021 5 7, p. 32.
([3]) 2024 m. balandžio 10 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2024 m. gegužės 14 d. Tarybos sprendimas.
([4]) 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1348, kuriuo Sąjungoje nustatoma bendra tarptautinės apsaugos tvarka ir panaikinama Direktyva 2013/32/ES (OL L, 2024/1348, 2024 5 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj).

piliečiai ir asmenys be pilietybės turėtų būti nukreipti tinkamai prieglobsčio arba grąžinimo procedūrai arba jiems turėtų būti atsisakyta leisti atvykti. Todėl reikia nustatyti etapą iki atvykimo, kuris apimtų tikrinimą ir pasienio procedūras atitinkamai prieglobsčio ir grąžinimo tikslais. Tarp visų atitinkamų procedūrų etapų visais neteisėto atvykimo atvejais turi būti nustatytos nuoseklios ir veiksmingos sąsajos;

(7) atvykti į teritoriją neleidžiama, kai prašytojas neturi teisės pasilikti, kai jis nepaprašė leisti pasilikti Reglamente (ES) 2024/1348 numatytos apskundimo procedūros tikslais arba kai teismas nusprendė, kad jam neturi būti leista pasilikti, kol nebaigta tokia apskundimo procedūra. Tokiais atvejais, siekiant užtikrinti tęstinumą tarp prieglobsčio procedūros ir grąžinimo procedūros, grąžinimo procedūra taip pat turėtų būti vykdoma pagal pasienio procedūrą ne ilgiau nei 12 savaičių. Tas laikotarpis turėtų būti pradedamas skaičiuoti nuo dienos, kurią prašytojas, trečiosios šalies pilietis ar asmuo be pilietybės nebeturi teisės pasilikti arba jam nebeleidžiama pasilikti;

(8) siekiant užtikrinti vienodą požiūrį į visus trečiųjų šalių piliečius ir asmenis be pilietybės, kurių prašymas buvo atmestas vykdant pasienio procedūrą, kai valstybė narė nusprendė netaikyti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/115/EB ([5]) nuostatų, vadovaudamasi joje išdėstyta nukrypti leidžiančia nuostata, trečiųjų šalių piliečiams ir asmenims be pilietybės, ir kai ta valstybė narė nepriima sprendimo grąžinti atitinkamą trečiosios šalies pilietį, atitinkamam prašytojui, trečiosios šalies piliečiui ar asmeniui be pilietybės taikoma tvarka ir apsaugos lygis turėtų atitikti Direktyvos 2008/115/EB nuostatą dėl palankesnių nuostatų trečiųjų šalių piliečiams, kuriems ta direktyva netaikoma, ir turėtų būti lygiaverčiai tvarkai ir apsaugos lygiui, kurie taikomi asmenims, kurių atžvilgiu priimamas sprendimas dėl grąžinimo;

(9) taikant grąžinimo pasienio procedūrą, turėtų būti taikomos tam tikros Direktyvos 2008/115/EB nuostatos, nes jomis reguliuojami grąžinimo pasienio procedūros elementai, nenustatyti šiame reglamente, visų pirma nuostatos dėl apibrėžčių, palankesnių sąlygų, negrąžinimo į šalį, kurioje asmeniui gali grėsti persekiojimas, geriausių vaiko interesų, šeimos gyvenimo ir sveikatos būklės, pasislėpimo pavojaus, pareigos bendradarbiauti, savanoriško išvykimo laikotarpio, sprendimo grąžinti, išsiuntimo, išsiuntimo atidėjimo, nelydimų nepilnamečių grąžinimo ir išsiuntimo, draudimų atvykti, apsaugos priemonių iki grąžinimo, sulaikymo, sulaikymo sąlygų, nepilnamečių bei šeimų sulaikymo ir nepaprastųjų padėčių. Siekiant sumažinti neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių ir asmenų be pilietybės, kuriems taikoma grąžinimo pasienio procedūra, neteisėto atvykimo ir judėjimo riziką, turėtų būti nustatytas savanoriško išvykimo laikotarpis. Tas savanoriško išvykimo laikotarpis turėtų būti suteikiamas tik gavus prašymą ir neturėtų nei viršyti 15 dienų, nei suteikti teisės atvykti į atitinkamos valstybės narės teritoriją. Atitinkami asmenys turėtų perduoti kompetentingoms institucijoms visus savo turimus galiojančius kelionės dokumentus tokiam laikotarpiui, kuris būtinas, kad būtų užkirstas kelias jiems pasislėpti. Šiame reglamente išdėstytos nuostatos dėl grąžinimo nedaro poveikio valstybių narių diskrecijai bet kuriuo metu nuspręsti jų teritorijoje neteisėtai esančiam trečiosios šalies piliečiui dėl asmeninių, humanitarinių ar kitų priežasčių suteikti atskirą leidimą gyventi ar kitokį leidimą, suteikiantį teisę pasilikti;

(10) kai neteisėtai esantis trečiosios šalies pilietis ar asmuo be pilietybės negrįžta arba nėra išsiunčiamas per maksimalų grąžinimo pasienio procedūros laikotarpį, grąžinimo procedūra turėtų būti toliau vykdoma, kaip numatyta Direktyvoje 2008/115/EB;

(11) kai prašytojas, trečiosios šalies pilietis ar asmuo be pilietybės, kuris buvo sulaikytas per prieglobsčio pasienio procedūrą, numatytą Reglamente (ES) 2024/1348, nebeturi teisės pasilikti ir jam nebuvo leista pasilikti, valstybės narės turėtų galėti tęsti sulaikymą atvykimo į teritoriją prevencijos ir grąžinimo procedūros vykdymo tikslais, laikantis garantijų ir sulaikymo sąlygų, nustatytų Direktyvoje 2008/115/EB. Taip pat turėtų būti galima sulaikyti prašytoją, trečiosios šalies pilietį ar asmenį be pilietybės, kuris nebuvo sulaikytas per tokią prieglobsčio pasienio procedūrą, kuris nebeturi teisės pasilikti ir jam nebuvo leista pasilikti, jeigu kyla pasislėpimo pavojus, jeigu jis vengia grąžinimo ar jam trukdo arba jeigu jis kelia grėsmę viešajai tvarkai, visuomenės saugumui arba nacionaliniam saugumui. Sulaikymas turėtų tęstis kuo trumpesnį laikotarpį ir neturėtų viršyti maksimalios grąžinimo pasienio procedūros trukmės. Kai neteisėtai esantis trečiosios šalies pilietis ar asmuo be pilietybės per tą laikotarpį negrįžta arba nėra išsiunčiamas, o grąžinimo pasienio procedūra nustoja būti taikoma, turėtų būti taikoma Direktyva 2008/115/EB. Į toje direktyvoje nustatytą maksimalų sulaikymo laikotarpį turėtų būti įskaičiuojamas sulaikymo per grąžinimo pasienio procedūrą laikotarpis;

([5]) 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse (OL L 348, 2008 12 24, p. 98).

(12) susidarius krizinei situacijai, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2024/1359 ([6]), grąžinimo pasienio procedūra turėtų palengvinti neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių arba asmenų be pilietybės, kurių prašymas buvo atmestas krizių valdymo taikant prieglobsčio pasienio procedūrą kontekste, kurie neturi teisės pasilikti ir kuriems neleista pasilikti, grąžinimą, suteikiant kompetentingoms nacionalinėms institucijoms reikiamų priemonių ir pakankamai laiko deramai stropiai vykdyti grąžinimo procedūras. Kad į krizines situacijas būtų galima reaguoti veiksmingai, taip pat turėtų būti galima krizinėje situacijoje grąžinimo pasienio procedūrą taikyti prašytojams, trečiųjų šalių piliečiams ir asmenims be pilietybės, kuriems taikoma grąžinimo pasienio procedūra, kurių prašymas buvo atmestas dar iki tol, kol buvo priimtas Tarybos įgyvendinimo sprendimas, numatytas Reglamente (ES) 2024/1359, kuriuo pripažįstama, kad valstybė narė susiduria su krizine situacija, ir kurie neturi teisės pasilikti ir kuriems, priėmus tokį sprendimą, pasilikti neleista;

(13) pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 72 straipsnį šiuo reglamentu nedaromas poveikis valstybių narių pareigų, susijusių su viešosios tvarkos palaikymu ir vidaus saugumo užtikrinimu, vykdymui;

(14) siekiant užtikrinti, kad pradėjus taikyti šį reglamentą būtų nuosekliai įgyvendinamas jo nuostatos dėl grąžinimo pasienio procedūros, turėtų būti parengti ir įgyvendinti Sąjungos ir nacionalinio lygmens įgyvendinimo planai, kuriuose kiekvienos valstybės narės atveju būtų nustatytos spragos ir veiklos etapai;

(15) šio reglamento taikymas turėtų būti reguliariai įvertinamas;

(16) sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės (SVVP), sukurtos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1148 ([7]) kaip Integruoto sienų valdymo fondo dalis, politikos tikslas – užtikrinti tvirtą ir veiksmingą Europos integruotą sienų valdymą prie išorės sienų, be kita ko, užkertant kelią nelegaliai imigracijai ir nustatant jos atvejus, taip pat veiksmingai valdant migracijos srautus. Leidus pagal tą priemonę finansuoti paramą solidarumo veiksmams Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1351 ([8]) kontekste, būtų padedama siekti Reglamento (ES) 2021/1148 tikslų. Todėl Reglamentas (ES) 2021/1148 turėtų būti iš dalies pakeistas;

(17) siekiant remti valstybių narių pastangas taikyti Reglamentą (ES) 2024/1351, turėtų būti galima mobilizuoti SVVP ir kitų atitinkamų Sąjungos fondų (toliau – Fondai) išteklius, laikantis Fondų lėšų naudojimą reglamentuojančių taisyklių ir nedarant poveikio kitiems fondų lėšomis remiamiems prioritetams. Šiomis aplinkybėmis valstybės narės turėtų galėti pasinaudoti asignavimais pagal savo atitinkamas programas, įskaitant sumas, kurios buvo skirtos atlikus laikotarpio vidurio peržiūrą. Turėtų būti galima pagal atitinkamas temines priemones suteikti papildomą paramą, visų pirma toms valstybėms narėms, kurioms galėtų prireikti padidinti savo pajėgumus prie sienų;

(18) Reglamentas (ES) 2021/1148 turėtų būti iš dalies pakeistas, kad būtų užtikrintas visas Sąjungos biudžeto įnašas visoms tinkamoms finansuoti solidarumo veiksmų išlaidoms padengti, taip pat būtų nustatyti konkretūs su tais veiksmais susiję ataskaitų teikimo reikalavimai, kaip esamų pareigų teikti ataskaitas dėl Fondų veiklos įgyvendinimo dalis. Tas reglamentas taip pat turėtų būti iš dalies pakeistas, kad valstybės narės galėtų teikti finansinius įnašus į SVVP išorės asignuotųjų pajamų forma;

(19) kadangi šio reglamento tikslų, t. y. nustatyti grąžinimo pasienio procedūrą, numatyti konkrečias laikinas taisykles siekiant užtikrinti, kad valstybės narės galėtų reaguoti į krizines situacijas, ir leisti pagal Reglamentą (ES) 2021/1148 finansuoti paramą solidarumo veiksmams Reglamento (ES) 2024/1351 kontekste, valstybės narės negali deramai pasiekti ir todėl dėl šio reglamento masto ir poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamasi

([6]) 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1359 dėl reagavimo į krizines ir force majeure situacijas migracijos ir prieglobsčio srityje ir iš dalies keičiantis Reglamentą (ES) 2021/1147 (OL L, 2024/1359, 2024 5 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1359/oj).

([7]) 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1148, kuriuo sukuriama sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonė, įtraukta į Integruoto sienų valdymo fondą (OL L 251, 2021 7 15, p. 48).

([8]) 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1351 dėl prieglobsčio ir migracijos valdymo, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2021/1147 ir (ES) 2021/1060 ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 604/2013 (OL L, 2024/1351, 2024 5 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj).

Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;

(20) pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį reglamentą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas. Kadangi šis reglamentas grindžiamas Šengeno *acquis*, remdamasi to protokolo 4 straipsniu, per šešis mėnesius po to, kai Taryba nusprendžia dėl šio reglamento, Danija turi nuspręsti, ar jį įtrauks į savo nacionalinę teisę;

(21) šiuo reglamentu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kurias įgyvendinant Airija nedalyvauja pagal Tarybos sprendimą 2002/192/EB ([9]); todėl Airija nedalyvauja priimant šį reglamentą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas;

(22) Islandijos ir Norvegijos atžvilgiu šiuo reglamentu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kaip tai suprantama Europos Sąjungos Tarybos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės susitarime dėl pastarųjų asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* ([10]), kurios patenka į Tarybos sprendimo 1999/437/EB ([11]) 1 straipsnio A punkte nurodytą sritį;

(23) Šveicarijos atžvilgiu šiuo reglamentu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kaip tai suprantama Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarime dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* ([12]), kurios patenka į Sprendimo 1999/437/EB 1 straipsnio A punkte nurodytą sritį, minėtą sprendimą taikant kartu su Tarybos sprendimo 2008/146/EB ([13]) 3 straipsniu;

(24) Lichtenšteino atžvilgiu šiuo reglamentu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kaip tai suprantama Europos Sąjungos, Europos bendrijos, Šveicarijos Konfederacijos ir Lichtenšteino Kunigaikštystės protokole dėl Lichtenšteino Kunigaikštystės prisijungimo prie Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* ([14]), kurios patenka į Sprendimo 1999/437/EB 1 straipsnio A punkte nurodytas sritis, minėtą sprendimą taikant kartu su Tarybos sprendimo 2011/350/ES ([15]) 3 straipsniu;

(25) šiuo reglamentu gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažintų visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje (toliau – Chartija). Šiuo reglamentu visų pirma siekiama užtikrinti visišką pagarbą žmogaus orumui ir skatinti taikyti Chartijos 1, 4, 8, 18, 19, 21, 23, 24 ir 47 straipsnius,

([9]) 2002 m. vasario 28 d. Tarybos sprendimas 2002/192/EB dėl Airijos prašymo dalyvauti įgyvendinant kai kurias Šengeno *acquis* nuostatas (OL L 64, 2002 3 7, p. 20).
([10]) OL L 176, 1999 7 10, p. 36.
([11]) 1999 m. gegužės 17 d. Tarybos sprendimas 1999/437/EB dėl tam tikrų priemonių taikant Europos Sąjungos Tarybos, Islandijos Respublikos ir Norvegijos Karalystės sudarytą susitarimą dėl šių dviejų valstybių asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* (OL L 176, 1999 7 10, p. 31).
([12]) OL L 53, 2008 2 27, p. 52.
([13]) 2008 m. sausio 28 d. Tarybos sprendimas 2008/146/EB dėl Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* sudarymo Europos bendrijos vardu (OL L 53, 2008 2 27, p. 1).
([14]) OL L 160, 2011 6 18, p. 21.
([15]) 2011 m. kovo 7 d. Tarybos sprendimas 2011/350/ES dėl Europos Sąjungos, Europos bendrijos, Šveicarijos Konfederacijos ir Lichtenšteino Kunigaikštystės protokolo dėl Lichtenšteino Kunigaikštystės prisijungimo prie Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* sudarymo Europos Sąjungos vardu, kiek tai susiję su patikrinimų prie vidaus sienų panaikinimu ir asmenų judėjimu (OL L 160, 2011 6 18, p. 19).

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

1. Šiuo reglamentu nustatoma grąžinimo pasienio procedūra. Jis taikomas trečiųjų šalių piliečiams ir asmenims be pilietybės, kurių prašymas atmestas taikant prieglobsčio pasienio procedūrą, numatytą Reglamento (ES) 2024/1348 43–54 straipsniuose (toliau – prieglobsčio pasienio procedūra). Juo taip pat numatomos laikinos konkrečios taisyklės dėl grąžinimo pasienio procedūros susidarius krizinėms situacijoms, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2024/1359 1 straipsnio 4 dalyje.

Šiuo reglamentu taip pat iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/1148, siekiant leisti pagal tą reglamentą finansuoti paramą solidarumo veiksmams Reglamento (ES) 2024/1351 kontekste.

2. Pagal šio reglamento III skyrių patvirtintos laikinos priemonės turi atitikti būtinumo ir proporcingumo reikalavimus, būti tinkamos jų nustatytiems tikslams pasiekti ir prašytojų teisių apsaugai užtikrinti, taip pat atitikti valstybių narių pareigas pagal Chartiją ir tarptautinę teisę.

3. Šio reglamento III skyriuje nustatytos priemonės taikomos laikinai ir ribotai, griežtai tik tiek, kiek yra būtina pagal situaciją, ir tik išskirtinėmis aplinkybėmis. Gavusios prašymą, valstybės narės gali taikyti III skyriuje numatytas priemones tik tiek, kiek numatyta Reglamento (ES) 2024/1359 4 straipsnio 3 dalyje nurodytame sprendime.

2 straipsnis

Nuorodos į Reglamentą (ES) 2024/1348

Valstybių narių, kurioms Reglamentas (ES) 2024/1348 nėra privalomas, atveju šiame reglamente pateiktos nuorodos į Reglamento (ES) 2024/1348 nuostatas suprantamos kaip nuorodos į lygiavertes nuostatas, kurias jos galėjo įtraukti į savo nacionalinę teisę.

3 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

a) tarptautinės apsaugos prašymas arba prašymas – tarptautinės apsaugos prašymas arba prašymas, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2024/1348 3 straipsnio 12 punkte;

b) prašytojas – prašytojas, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2024/1348 3 straipsnio 13 punkte.

II SKYRIUS

GRĄŽINIMO PASIENIO PROCEDŪRA

4 straipsnis

Grąžinimo pasienio procedūra

1. Trečiųjų šalių piliečiams ir asmenims be pilietybės, kurių prašymas atmestas taikant prieglobsčio pasienio procedūrą, neleidžiama atvykti į atitinkamos valstybės narės teritoriją.

2. Valstybės narės reikalauja, kad 1 dalyje nurodyti asmenys ne ilgiau kaip 12 savaičių gyventų prie išorės sienos, tranzito zonose ar netoli jų esančiose vietovėse. Kai valstybė narė negali tokių asmenų apgyvendinti tose vietovėse, ji gali panaudoti kitas vietoves savo teritorijoje. 12 savaičių laikotarpis pradedamas skaičiuoti dieną, kurią prašytojas, trečiosios

šalies pilietis arba asmuo be pilietybės nebeturi teisės pasilikti ir jam neleista pasilikti. Reikalavimas gyventi konkrečioje vietovėje pagal šią dalį nelaikomas leidimu atvykti į valstybės narės teritoriją arba joje pasilikti. Sąlygos tose vietovėse turi atitikti standartus, lygiaverčius materialinių priėmimo sąlygų ir sveikatos priežiūros standartams pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2024/1346 ([16]) 19 ir 20 straipsnius, nes jos taikomos asmenims, kurie vis dar laikomi prašytojais.

3. Šio straipsnio tikslais taikomi Direktyvos 2008/115/EB 3 straipsnis, 4 straipsnio 1 dalis, 5 straipsnis, 6 straipsnio 1–5 dalys, 7 straipsnio 2 ir 3 dalys, 8–11 straipsniai, 12 straipsnis, 14 straipsnio 1 dalis, 15 straipsnio 2–4 dalys ir 16–18 straipsniai.

4. Jeigu sprendimas grąžinti negali būti įvykdytas per maksimalų 2 dalyje nurodytą laikotarpį, valstybės narės tęsia grąžinimo procedūras pagal Direktyvą 2008/115/EB.

5. Nedarant poveikio 1 dalyje nurodytų asmenų galimybei bet kuriuo metu grįžti savanoriškai, jiems suteikiamas savanoriško išvykimo laikotarpis, išskyrus atvejus, kai kyla pasislėpimo pavojus, arba jeigu jų prašymas taikant prieglobsčio pasienio procedūrą buvo atmestas kaip akivaizdžiai nepagrįstas, arba jeigu atitinkamas asmuo kelia pavojų valstybių narių viešajai tvarkai, visuomenės saugumui arba nacionaliniam saugumui. Savanoriško išvykimo laikotarpis suteikiamas tik gavus prašymą ir nei viršija 15 dienų, nei suteikia teisę atvykti į atitinkamos valstybės narės teritoriją. Šios dalies tikslais tokie asmenys perduoda kompetentingoms institucijoms visus savo turimus galiojančius kelionės dokumentus tokiam laikotarpiui, kuris būtinas, kad būtų užkirstas kelias pasislėpimui.

6. Valstybės narės, kurios, atmetus prašymą taikant prieglobsčio pasienio procedūrą, priima sprendimą atsisakyti leisti atvykti pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/399 ([17]) 14 straipsnį ir yra nusprendusios netaikyti Direktyvos 2008/115/EB tokiais atvejais vadovaudamosi tos direktyvos 2 straipsnio 2 dalies a punktu, užtikrina, kad elgesys su trečiųjų šalių piliečiais ir asmenimis be pilietybės, kuriems atsisakyta leisti atvykti, ir jų apsaugos lygis būtų tokie, kaip nustatyta Direktyvos 2008/115/EB 4 straipsnio 4 dalyje, ir atitiktų elgesį ir apsaugos lygį, nustatytus šio straipsnio 2 dalyje ir šio reglamento 5 straipsnio 4 dalyje.

5 straipsnis

Sulaikymas

1. Sulaikymas gali būti taikomas tik kaip kraštutinė priemonė, jei įrodoma, kad, remiantis individualiu kiekvieno atvejo vertinimu, tai yra būtina, ir jei neįmanoma efektyviai taikyti kitų švelnesnių prievartos priemonių.

2. Šio reglamento 4 straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys, kurie buvo sulaikyti taikant prieglobsčio pasienio procedūrą ir nebeturi teisės ir leidimo pasilikti, ir toliau gali likti sulaikyti, kad jiems būtų sutrukdyta atvykti į atitinkamos valstybės narės teritoriją ir būtų pasirengta jų grąžinimui arba išsiuntimo proceso vykdymui.

3. Šio reglamento 4 straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys, kurie nebuvo sulaikyti taikant prieglobsčio pasienio procedūrą ir nebeturi teisės ir leidimo pasilikti, gali būti sulaikyti, jeigu kyla pasislėpimo pavojus, kaip tai suprantama Direktyvoje 2008/115/EB, jeigu jie vengia pasirengimo grąžinimui ar išsiuntimo procesui arba jam trukdo, arba jeigu jie kelia pavojų viešajai tvarkai, visuomenės saugumui arba nacionaliniam saugumui.

4. Sulaikymas turi trukti kuo trumpiau ir tik tol, kol yra pagrįsta išsiuntimo tikimybė ir kol ruošiamasi išsiuntimui ir jis su deramu stropumu įvykdomas. Sulaikymo laikotarpis turi būti ne ilgesnis nei šio reglamento 4 straipsnio 2 dalyje nurodytas laikotarpis ir, jei po to einantis sulaikymas paskelbiamas iš karto po šiame straipsnyje numatyto sulaikymo laikotarpio, tas sulaikymo laikotarpis turi būti įskaičiuotas apskaičiuojant maksimalius sulaikymo laikotarpius, nustatytus Direktyvos 2008/115/EB 15 straipsnio 5 ir 6 dalyse.

([16]) 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1346, kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo (OL L, 2024/1346, 2024 5 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj).

([17]) 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/399 dėl taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Sąjungos kodekso (Šengeno sienų kodeksas) (OL L 77, 2016 3 23, p. 1).

5. Ne vėliau kaip 2024 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/2303 [18] įsteigta Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra, vadovaudamasi to reglamento 13 straipsnio 2 dalimi, parengia gaires dėl įvairios sulaikymui alternatyvios praktikos, kuri galėtų būti taikoma vykdant pasienio procedūrą.

III SKYRIUS

NUKRYPTI LEIDŽIANČIOS NUOSTATOS, TAIKYTINOS SUSIDARIUS KRIZINĖMS SITUACIJOMS

6 straipsnis

Grąžinimo pasienio procedūrai taikytinos priemonės susidarius krizinei situacijai

1. Susidarius krizinei situacijai, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2024/1359 1 straipsnio 4 dalyje, ir kiek tai susiję su neteisėtai esančiais trečiųjų šalių piliečiais ar asmenimis be pilietybės, kurių prašymas atmestas taikant prieglobsčio pasienio procedūrą pagal Reglamento (ES) 2024/1359 11 straipsnio 3, 4 ir 6 dalis ir kurie neturi teisės ir leidimo pasilikti, valstybės narės gali nukrypti taip:

a) nukrypdamos nuo šio reglamento 4 straipsnio 2 dalies, valstybės narės gali pratęsti maksimalų laikotarpį, kurį tie trečiosios šalies piliečiai ar asmenys be pilietybės turi būti laikomi tame straipsnyje nurodytose vietovėse, ne ilgesniam kaip šešių savaičių papildomam laikotarpiui;

b) nukrypdamos nuo šio reglamento 5 straipsnio 4 dalies, nustatyti, kad sulaikymo laikotarpis negali būti ilgesnis nei šios dalies a punkte nurodytas laikotarpis ir turi būti įskaičiuotas apskaičiuojant maksimalius sulaikymo laikotarpius, nustatytus Direktyvos 2008/115/EB 15 straipsnio 5 ir 6 dalyse.

2. Šio straipsnio 1 dalis taip pat taikoma prašytojams, trečiųjų šalių piliečiams ir asmenims be pilietybės, kuriems taikoma prieglobsčio pasienio procedūra ir kurių prašymai buvo atmesti iki Reglamento (ES) 2024/1359 4 straipsnio 3 dalyje nurodyto Tarybos įgyvendinimo sprendimo priėmimo, ir kurie neturi teisės pasilikti ir kuriems neleista pasilikti po to įgyvendinimo sprendimo priėmimo.

3. Organizacijos ir asmenys, kuriems pagal nacionalinę teisę leidžiama teikti patarimus ir konsultacijas, turi turėti galimybę veiksmingai susisiekti su prašytojais, esančiais sulaikymo centruose arba sienos perėjimo punktuose. Valstybės narės gali apriboti tokius veiksmus, kai pagal nacionalinę teisę tokie apribojimai yra objektyviai būtini siekiant sulaikymo centre užtikrinti saugumą, viešąją tvarką arba administracinį valdymą, su sąlyga, kad tokiu būdu galimybė susisiekti nėra itin apribojama arba netampa neįmanoma.

7 straipsnis

Procedūrinės taisyklės

Kai valstybė narė mano, kad ji susiduria su krizine situacija, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2024/1359 1 straipsnio 4 dalyje, ji gali pateikti prašymą taikyti šio reglamento 6 straipsnyje numatytas nukrypti leidžiančias nuostatas. Kai valstybė narė pateikia tokį prašymą, taikomi Reglamento (ES) 2024/1359 2–6 straipsniai ir 17 straipsnio 3 ir 4 dalys, priklausomai nuo to, kas aktualu. Kai pagal Reglamento (ES) 2024/1359 2 straipsnį jau pradėta procedūra siekiant gauti leidimą taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą, valstybės narės gali pateikti prašymą taikyti šio reglamento 6 straipsnyje numatytas nukrypti leidžiančias nuostatas tos procedūros kontekste.

8 straipsnis

Specialios nuostatos ir garantijos

Valstybė narė, taikydama 6 straipsnyje numatytą nukrypti leidžiančią nuostatą, tinkamai informuoja atitinkamus trečiųjų šalių piliečius arba asmenis be pilietybės ta kalba, kurią tie trečiųjų šalių piliečiai arba asmenys be pilietybės supranta arba, kaip pagrįstai manoma, turėtų suprasti, apie taikomas priemones ir priemonių taikymo trukmę.

[18] 2021 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/2303 dėl Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 439/2010 (OL L 468, 2021 12 30, p. 1).

IV SKYRIUS

REGLAMENTO (ES) 2021/1148 DALINIAI PAKEITIMAI

9 straipsnis

Reglamento (ES) 2021/1148 daliniai pakeitimai

Reglamentas (ES) 2021/1148 iš dalies keičiamas taip:

1) 2 straipsnis papildomas šiuo punktu:

„11) solidarumo veiksmas – veiksmas, kurio taikymo sritis nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1351 (*) 56 straipsnio 2 dalies b punkte, finansuojamas valstybių narių teikiamais finansiniais įnašais, nurodytais to reglamento 64 straipsnio 1 dalyje.

(*) 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1351 dėl prieglobsčio ir migracijos valdymo, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2021/1147 ir (ES) 2021/1060 ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 604/2013 (OL L, 2024/1351, 2024 5 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj).“;

2) 10 straipsnis papildomas šia dalimi:

„3. Solidarumo veiksmų tikslais parama pagal šį reglamentą gali būti finansuojama valstybių narių ir kitų viešųjų ar privačiųjų paramos teikėjų įnašais išorės asignuotųjų pajamų forma pagal Finansinio reglamento 21 straipsnio 5 dalį.“;

3) 12 straipsnyje įterpiama ši dalis:

„7a. Sąjungos biudžeto įnašas gali būti padidintas iki 100 % visų tinkamų finansuoti išlaidų solidarumo veiksmams.“;

4) 29 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje įterpiamas šis punktas:

„aa) solidarumo veiksmų įgyvendinimą, įskaitant finansinių įnašų suskirstymą pagal veiksmus ir pagrindinių dėl finansavimo pasiektų rezultatų aprašymą;“;

5) II priedo 1 punktas papildomas šiuo papunkčiu:

„h) remiami solidarumo veiksmai, atsižvelgiant į III priedo 1 punkte nustatytą paramos aprėptį.“;

6) VI priedas iš dalies keičiamas taip:

a) 1 lentelės I punktas papildomas šiuo kodu:

„030 Solidarumo veiksmai“;

b) 3 lentelė iš dalies keičiama taip:

i) kodai 005 ir 006 pakeičiami taip:

„005 17 straipsnyje nurodyta speciali tranzito programa

006 Veiksmai, kuriems taikoma Reglamento (ES) 2018/1240 85 straipsnio 2 dalis“;

ii) papildoma šiais kodais:

„007 Veiksmai, kuriems taikoma Reglamento (ES) 2018/1240 85 straipsnio 3 dalis

008 Pagalba ekstremaliosios situacijos atveju

009 Solidarumo veiksmai“.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

10 straipsnis

Viešųjų institucijų galimybė apskųsti

Šis reglamentas neturi įtakos viešųjų institucijų galimybei apskųsti administracinius ar teismo sprendimus, kaip numatyta nacionalinėje teisėje.

11 straipsnis

Terminų skaičiavimas

Visi šiame reglamente nustatyti terminai skaičiuojami taip:

a) tais atvejais, kai dienomis, savaitėmis ar mėnesiais išreikštas terminas turi būti skaičiuojamas nuo to momento, kai įvyksta įvykis ar veiksmas, ta diena, kurią tas įvykis ar veiksmas įvyko, į atitinkamą terminą yra neįskaičiuojama;

b) savaitėmis ar mėnesiais išreikštas terminas baigiasi pasibaigus paskutinės savaitės ar mėnesio dienai, kuri yra ta pati atitinkamai savaitės ar mėnesio diena, kurią įvyko įvykis ar veiksmas, nuo kurio tas terminas turi būti skaičiuojamas; tais atvejais, kai terminas išreikštas mėnesiais, o paskutinį to laikotarpio mėnesį nėra dienos, kurią jis turėtų baigtis, tas terminas baigiasi to paskutinio mėnesio paskutinės dienos vidurnaktį;

c) į terminus įskaičiuojami šeštadieniai, sekmadieniai ir atitinkamos valstybės narės oficialiųjų švenčių dienos; jei terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį arba oficialiosios šventės dieną, paskutine termino diena laikoma paskesnė darbo diena.

12 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio priemonės

Ne vėliau kaip 2024 m. rugsėjo 12 d. Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis ir atitinkamomis Sąjungos įstaigomis, organais ir agentūromis, pateikia bendrą įgyvendinimo planą Tarybai, kuriuo siekiama užtikrinti, kad valstybės narės ne vėliau kaip 2026 m. liepos 1 d. būtų tinkamai pasirengusios įgyvendinti jo II skyrių, ir kuriame įvertinamos spragos ir būtini veiklos etapai, ir apie tai informuoja Europos Parlamentą.

Remdamasi šiuo bendru įgyvendinimo planu, kiekviena valstybė narė, padedama Komisijos ir atitinkamų Sąjungos įstaigų, organų ir agentūrų, ne vėliau kaip 2024 m. gruodžio 12 d. parengia nacionalinį įgyvendinimo planą, kuriame nustatomi veiksmai ir jų įgyvendinimo tvarkaraštis. Kiekviena valstybė narė užbaigia savo plano įgyvendinimą ne vėliau kaip 2026 m. liepos 1 d.

Šio straipsnio įgyvendinimo tikslais valstybės narės gali naudotis atitinkamų Sąjungos įstaigų, organų ir agentūrų parama, o Sąjungos Fondai gali teikti finansinę paramą valstybėms narėms, laikantis tas įstaigas, organus, agentūras ir fondus reglamentuojančių teisės aktų.

Komisija atidžiai stebi, kaip įgyvendinami nacionaliniai įgyvendinimo planai.

13 straipsnis

Stebėsena ir vertinimas

Ne vėliau kaip 2028 m. birželio 13 d., o vėliau kas penkerius metus Komisija teikia atskaitas Europos Parlamentui ir Tarybai dėl šio reglamento taikymo valstybėse narėse ir, kai tinkama, pasiūlo pakeitimų.

Valstybės narės Komisijos prašymu jai pateikia ataskaitai parengti reikalingą informaciją ne vėliau kaip 2027 m. rugsėjo 12 d.

14 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

1. Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

2. Šis reglamentas taikomas nuo 2026 m. birželio 12 d.

Šis reglamentas pagal Sutartis privalomas visas ir tiesiogiai taikomas valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2024 m. gegužės 14 d.

Europos Parlamento vardu	*Tarybos vardu*
Pirmininkė	*Pirmininkė*
R. METSOLA	H. LAHBIB